

Posudek bakalářské práce: **Aneta Ježová**: Pohled na výchovu dětí v mateřských školách
Praha, FHS UK, 2009

Předložená bakalářská práce je pokusem mapovat výchovný program i praktickou činnost dvou mateřských škol a získat tak informace o jejich didaktickém zaměření. Téma je potřebné a aktuální. Víme sice o různých výchovných programech, ale o jejich skutečné realizaci je jen poměrně málo informací. Debaty o jejich náplni, úspěších či neúspěších jsou většinou povrchní, na základě pouhých dojmů a důkladné rozборы jsou jen vyjimečně prováděny. Z tohoto důvodu považuji předloženou studii za potřebnou a přínosnou.

Autorka se věnovala dvěma mateřským školám v Náchodě, v prostředí, které sama dobře zná. V každé škole trávila týden, seznámila se s výchovnými záměry i s jejich konkrétní realizací. Sledovala nejen prostředí školy, ale orientačně i celkové sociální zázemí rodin, jejichž děti školu navštěvují. Po celou dobu se pohybovala mezi dětmi a podílela se na některých výchovných aktivitách. I když týden je poměrně krátká doba, reálná činnost může být ovlivněna náhodnými okolnostmi (roční doba, počasí, celková atmosféra dané chvíle a pod.), přece jen pronikala do celkového školního režimu a to jak z hlediska učitelek, tak i dětských skupin, které sledovala v různých činnostech.

V teoretických úvahách autorka vycházela z pojetí vývoje dle J. Piageta, kterou interpretuje s jistou kritičností. Postrádám poněkud pochopení pro jisté prolínání jednotlivých vývojových fází, které nemají ostré hranice. Na str. 14 je pojetí pevného vztahu (attachment) poněkud zjednodušené a bylo by žádoucí i tento proces sledovat ve vývoji. Autorka si je vědoma velké variability mezi dětmi (str. 19), ale postrádám úvahu o intraindividuální variabilitě, která bývá ve věku kolem 3 let (ale i později) velmi výrazná. Většinou není sledovaná. Týden je pro její sledování ovšem doba příliš krátká.

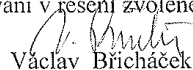
Vlastní sledování celkového provozu školy i jednotlivých dětí je provedena pečlivě a s pochopením pro řadu složitých vazeb, které se objevují v denním provozu. Věcné podmínky, které popisuje na str. 36 a 37 je poměrně optimistický, i když si autorka uvědomuje řadu subjektivních potíží učitelek.

Praktická část, ve které autorka popisuje a srovnává činnost obou škol, je zpracována pečlivě a s pochopením pro složitou problematiku. Podnětné jsou dvě konkrétní kasuistiky, které autorka zachytila. Naznačují mnohé výchovné problémy současné dětské populace (a zároveň i populace rodičů, kteří nejsou asi dostatečně připraveni na výchovu). Za prospěšné považují zachycení různých rituálů, které si školy vytváří samy a které mají pro děti značný význam. Ukazuje se – i z jiných pramenů – že děti potřebují rituály a jejich využití bývá mnohdy při denním shonu zanedbáváno.

Na předložené studii A. Ježové si cením dobré pozorování a postřehy z provozu obou škol schopnost komunikovat s vedením škol a s učitelkami a popis výchovných programů, s dětmi při hrách. V úvahu kladu otázku, zda doba jednoho týdne je dostatečná pro formulaci obecných závěrů a zda porovnání dvou škol může být přiměřené pro vytváření metodiky pro posuzování účinnosti jejich působení. Bylo by asi časem užitečné šetření po jistém čase opakovat a pokusit se odhadnout, zda výchovné úsilí je průkazné.

Souhrn: Aneta Ježová prokázala, že dokáže zvládat složitou výchovnou problematiku vedení dětí předškolního věku, hledat samostatně různé metodiky a zároveň chápat i individuální problémy dětí s výchovnými potížemi. Předložená studie plně odpovídá požadavkům, kladeným na bakalářskou práci a doporučuji ji k obhajobě. Doporučuji v debatě uvažovat o možných dalších krocích, které by mohla autorka připravit pro budoucnost. Práci hodnotím stupněm 2 a autorce doporučuji další pokračování v řešení zvolené problematiky

8.6.2009

Václav Břicháček